

dolžujejo za protizavarovanja. Iz bilance je razvidno, da banki ostane po izplačilu vseh dolgov brez tega, kar se bo sedaj vplačalo, še 7706 gold. 73 kr., a odbor mora imeti gotovine, če hoče banko obvarovati še hujših zadreg, hiša pa in druge reči se ne morejo nemudoma prodati. Če se reč bolj hitro razmota, več bodo delničarji dobili nazaj.

Potem poprime zopet dr. Jan. Bleiweis besedo in stavi tako-le podprti predlog: Ker tudi leta 1874. drugi pot od delničarjev odrajtano doplačilo, je rekel, nesrečne banke ni spravilo v nič boljši stan, smo pred letošnjim občnim zborom po znani nemški pesmi: „is denn gar ka Steg, is denn gar ka Weg, der uns ausse führt aus dem — Pech?“ prevdarjali vsa pota, kako bi se z najmanjšo zgubo znebili cele banke. Teh potov kazalo se je več. Eni so rekli: „prodajte celo Slovenijo“, kar najbolje morete.“ Kakor iz poročila likvidacijskega odbora vidimo, so jo res prodajali, pa nihče ni hotel kupiti naše beračije. Drugi so rekli: „vzemite novce na posodo pri državi; s tako imenovano Staatshilfe se utegnemo rešiti.“ Al država da posojila dá, hoče zastavo (hipoteko) imeti in zavezo z menjicami, vrh tega pa zahteva še visoke obresti. Odkodi pa vse to vzeti? Kaj hoče banka zastaviti in kdo bo poroštvo državi dal, ki sam poroštva nima, da ne pride ob vse? — Še drugi pravijo: „na zatožno klop od prvega do zadnjega z vsemi upravniki in ravnatelji, ki niso znali bolje gospodariti.“ Pa kaj si delničarji s tem pomagamo? Po občni kupčijski postavi in po bankinih pravilih je vsak delničar zavezan, za vsako akcijo 200 gold. vplačati. To je postava, in če največi del delničarjev za to postavo ni vedel, to nikogar ne oprostuje dolžnosti popolnega vplačila; nevednost delničarjev v delniških zadevah je kriva njihove nesreče. — Ker vse te poti po takem ne bile bi delničarjem nobena pomoč, je za delničarje še najcenejše sredstvo to, da se razveže vsa kompanija, ko je banka spolnila svoje dolžnosti do tistih, ki so pri nji zavarovani bili, — da iztirja od svojih dolžnikov, kar ima pri njih na dobrem, in da prodá svoja posestva. Če bi banka vse poplačano dobila, kar ima pri agentih in dobro prodá svoje nepremakljivo in premakljivo premoženje, dobimo delničarji gotovo še kaj od svojega denarja nazaj, in likvidacija bila bi izgotovljena. Al od dolžnikov ni lahko koj, še manj pa vsega iztirjati, kar so dolžni, — posestva tudi se ne dadó s pridom na vrat na nos prodati, — likvidacijski odbor pa denarja nemudoma potrebuje, da plača zavarovancem, kar jim je banka dolžna, zato treba še nekolikošnega doplačila, za tega del stavim predlog:

Občni zbor sklence doplačilo s 15% ali 30 gold. na akcijo in to o dveh obrokih tako, da ena polovica se plača do 1. oktobra, druga polovica pa do 1. dne decembra.

Zbor ta predlog enoglasno sprejme z dostavkom g. dr. Zupanca, da je likvidacijski odbor pooblaščen, take delničarje, ki bi o 14 dneh po preteklih obrokih, to je, do 15. oktobra prve polovice, do 15. decembra pa druge polovice ne vplačali, za plačilo tožiti.

Namesti g. Ivana Vilharja, ki je želel izstopiti iz likvidacijskega odbora, je bil izvoljen g. Fr. Ravnikar, deželni blagajnik, — za namestnika likv. odbornikov pa gospoda K. Klun in Drag. Žagar.

Dalje se je po nasvetu dr. Jan. Bleiweisa sklenilo, da dobé likvidatorji plačilo samo za seje in sicer po 3 gold., prvomestnik pa, ki mora celi dan v pisarni vradovati, po 3 gold. na dan — z naročilom, naj odbor po iz službe izpuščenih nepotrebnih uradnikih hitro

hitro do konca dožene vso stvar na korist že dosti oškodovanim delničarjem.

Konečno so se potrdile ostale točke poročila odbora.

Vsa obravnava se je vršila vpričo vladnega komisarja gosp. Pallerja, c. k. vladnega svetnika s takim soglasjem, da vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti.

Zavarovalno društvo „Donau“ na Dunaji. *)

To društvo je bilo l. 1867. ustanovljeno s kapitalom 1 milijona goldinarjev razdeljenim na 5000 delnic, katerih polni znesek 200 gold. je bil takoj v gotovini vplačan. Delničarje nesrečne naše „Slovenije“ utegne zanimati, da so vsi ustanovni stroški tega v razmeri velicega društva z vštetim delniškim kolekom znašali le 24.250 gold., katere je društvo vse v prvih 16 mesecih, ki so obsegali prvo njegovo upravno dobo, odpisalo in vendar 14%, t. j. 28 gld. na delnico divivende plačalo.

Društvo se pečá z mnogovrstnim zavarovanjem: ono zavaruje poslopja, premične stvari in poljske pridelke proti škodi po ognji, dalje zavaruje zoper škodo po toči, potem blago o prevažanju, zrcalno steklo in naposled življenje v različnih kombinacijah.

Zoper škodo po ognji je bilo lani pri „Donavi“ zavarovanega nad 418 milijonov gold. vrednosti in za to je društvo skupilo v gotovini premije 1.403.817 gld.

Škode po požarih je povrnilo lani v 1190 slučajih 626.774 gld.; več ko polovica tega zneska pa je zadelo društva, pri katerih je „Donau“ protizavarovana bila.

V oddelku za življenje je društvo prejelo premije skupaj 347.140 gold., izplačalo pa je za umrle zavarovance, za zavarovane dohodke, dote itd. 272.318 gold. Umrlo je 184 zavarovancev, ki so bili zavarovani za 188.800 gold.

Da se ne bomo spuščali preveč na drobno, le pristavimo, da je ves dohodek raznoterih oddelkov po premiji v gotovini znašal 1875. leta 2.132.549 gld. Prvo polovico tekočega leta se je v primeri z isto dobo lanskega leta dohodek po premiji povišal za 46.000 gld.

Društveno premoženje, katero znaša nad 3 milijone goldinarjev in v katerem so v prvi vrsti zapopadene različne po postavi in pravilih potrebne reserve, je po polnem varno naloženo in obstojí dejanski: iz hiš (v Beču in Milanu) vrednih okoli 1 milijon goldinarjev, iz dobrih obligacij po kursu od 31. decembra 1875. leta vrednih 1.257.590 gold., iz posojil na hiše in papirje, iz menjic, gotovine pri bankirjih itd.

Če v poštrev vzamemo še obresti, ki jih društvo prejema od svojega imenja znašajoče zdaj na leto 142.433 gold., je razvidno, da imajo zavarovanci pri „Donavi“ po premoženji in dohodkih mnogo nad 5 milijonov poroštva. Najboljši dokaz, kako krepka je podlaga društva, je pač to, da je predlanskim 7½, lani pa 10% dividende plačalo, poleg tega pa, strogo držeč se pravil, na tanko izpolnilo vse svoje dolžnosti. Sploh je solidnost v vsacem obziru glavno načelo društvenega vodstva, katero se skrbno ogiblje vsem „tajnostim“ in zmerom odkrito ravná. Vsako četrto leta izdaje izkaze, iz katerih se delničar ali zavarovanec lahko prepriča o stanji društvenega premoženja in poslovanja. S tem si je društvo najbolje pridobilo zaupanje; mnogo se vé da pripomoglo je tudi to, da se škode brez vseh sitnosti in točno v 8 do 14 dnéh poravnajo; v oddelku za življenje pa je „Donavi“ konkurencija še posebno lahka, ker ona izmed vseh v Avstriji delujočih enacij društev najnižjo premijo zahteva.

*) Ponatisneno iz 111. lista „Slovenca“.

Iz vsega tega je posneti, da društvo „Donau“, katero slovi kot zavarovalen zavod prve vrste, trdno stoji in svoje dobro ime po polnem zasluži. Zato obračamo pozornost svojih rojakov na to društvo in je prav toplo priporočamo, zlasti čast. duhovščini. Glavni agent njen v Ljubljani je g. Peter Graselli.

Slovensko slovstvo.

* *Pesmi*. Zložil Ljbor val Búren. — Mala osmerka, 32 strani. Tisk Mehistoristov na Dunaji. Založil M. Stergár. I. snopič. Cena 20 krajc., jedino proti poštnem povzetji; iziti ima še najmanj 11 takih snopičev pri izdatelju in založniku: Wien, Karolinen-gasse Nr. 28, II. St., Th. 23.

Nam Slovenom se vedno še hudo godí. Dozdaj še nismo prišli do svoje svrhe, do današnjega dne še ne dosegli vseh svojih pravic, katere bi morali imeti. Ako se hoče dvigniti kak narod od tal, priboriti si mora najprej politično samostojnost: potlej so prosti duhovi in naobraženosti je odprto „široko polje“. Naši govorniki in pesniki, prošinjani od pravega domoljuba, so na političnem in literarnem polju pozdigovali svoje glasove, da smo in hočemo biti, in nepravilni bi do samega sebe bili, ako bi rekli, da nismo dosegli še ničesa. Vže se mora računati z nami kot z važnim faktorjem; užé gledajo, da si malo od stra í še, na nas ini narodi in ljudska zavest se probuja od dneva do dné. Slava dakle vsem možem, ki razširjajo med ljudstvom pojme naobraženosti! Slovén hrani v srci svojem hvaležen spomin nekateremu naših velikanov in pozni zarod bode častil vredne naše sovremenike, kateri so mu prijatelji, a prijatelji v istini.

Gospod Ljbor val Búren (Matej Stergar) je iskren domoljub, kakor kaže v 1. snopiču svojih pesmi, katerim je patrijotizem glavni predmet. To je lepo in hvalevredno. Vsak Sloven naj bi gojil iskreno domoljubje v svojih prsih in je javil ali z dejanjem, ali z besedo, živo ali pisano. Velike važnosti za vsakdanje življenje je proza, in kolike pomembe je poezija v kulturni zgodovini narodov, vé vsak izobraženec. Častit in slaven je posel pesnikov, ako ga on prav izpoznav in vestno izpolnjuje. Naše poezije vrt so trudoljubivo in vspešno obdelávali: Vodnik, Prešerin, Koseski, Levstik, Valjavec, Umek, Vilhar, Cegnar, Jenko, Boris Miran, Lujiza Pesjakova, Fr. Cimperman in mnogo drugih, zato v sedanjem času ni več tako težavno, pisati dobrih granesov, kakor nekdanj. Zato pa sme in mora dandanes tudi kritika ostrejša biti.

Radi bi od konca do kraja pohvalili Ljbor val Búrnove pesmi, a tega ne moremo. On nam prerad za svoje blagó ponuja, kar ni njegovo. Tako, na priliko, na str. 14 poje:

Z domačih krajev pridem sem,
Otožen, tih sem, koder grém;
Kadí se dol, kadé goré —
Izdih pa vedno vpraša: kje?

To je po vse paralela „Popotnik pridem čez goró itd.“ (ki pa tudi ni original).

Na str. 15.:

Slava je pod križem stala,
Milo — žalostno — jokala,
Kjer je trpel njeni sin itd.

Paralela, malo da ne parodija krasne pesmi:
„Stabat mater dolorosa itd.“

Sicer se oglašajo mnogokrat reminiscencije raznih patrijotičnih pesmi. Tudi L. val Búren o literarni naobraženosti Slovenov preskromno misli, ker se

drzne, nemško „Wacht am Rhein“ obelodaniti za svojo idejo. Dokaz na str. 28. v pesmi: „Na Kosove polje!“

Kot mečev žvenk, valovja lom,
Se čuje klic, kot bližnji grom:
Kedór ima ime možá,
Naj gré, da brani moja tla itd.

Nemški original:

Es braust ein Ruf wie Donnerhall,
Wie Schwertgeklirr und Wogenprall itd.

Mnogo bi še imeli opomniti, a bodi naj to dovolj. Ko izidó še drugi objavljeni snopiči in nam g. pesnik podá boljših proizvodov svoje muze, radi jih hočemo pohvaliti. Prvi snopič ne zadostuje tirjatvam današnje ostreje kritike.

J. Charpentier.

Naši dopisi.

Iz Maribora 1. okt. (*Spominek slavnemu Slomšek*), nepozabljivemu našemu knezoškofu, kdo ga bode delal, je zdaj določeno. Znani umetnik g. Zajic je prišel včeraj iz Ljubljane in na razsojo seboj prinesel, kakor mu je po preč. kanoniku Glazerji naročeno bilo, po 3 različnih slikah izdelane, v gips vlite glave Slomšekove. Že pred je gosp. dr. Jan. Bleiweis, ki je naprošen bil vpljivati na gosp. Zajca, da se nemudoma loti svojega posla, gosp. kanoniku pisal, da je videl Zajčevo delo tako osnovano, da utegne zadostevati vsem tehničnim zahtevam in da obraz neprecenljivega Slomška je po njegovih mislih živemu ves podoben. In potrjeno smo po ogledanih 3 podobah našli to obljubo. Zajic, čegar slika ranjega škofa Wolfa v stolni cerkvi Ljubljanski pričuje odličnega mojstra, nam bo tudi Slomšekov spominek izvrstno stvaril. Gospodje dotičnega odbora so tedaj enoglasno sklenili, naj Zajic začne delo in nemudoma si naroči marmor Kararaski. Ves spominek bo stal 4500 gold. Ni zdaj nobene dvombe več, da neumrli naš Slomšek kmalu dobí svojih zaslug za narod slovenski vreden spominek in, kar nas poleg tega tudi še posebno veseli, je to, da bode delo „domačega uma in dlana.“

V Gorici 1. okt. — Smrt majorja Lanjus-a (23. dne u. m.), o kateri sem v zadnjem dopisu rekel, da je bila nasledek roparskega napada, je še zmiraj skrivnostna. Autopsija kaže, da je imel zlomljenih 5 reber na levi strani, razbito čepino na tamen in zlomljeno kost od (desnega) očesa do ušesa; dalje potolčeno roko za pestjo. Sodi se, da ga je kak voz butnil ob tla; hudoben napad in umor zdaj tajé. — Ker imamo že se smrtjo opraviti, naj naznam, da je v Benetkah ponoči od 28.—29. septembra umrl g. dr. Franc Ks. Foytzik, ki je bil za deželnim šolskim nadzornikom g. Šolarjem nekaj let na tukajšnjem gimnaziji profesor. Bil je ta mož jako učen, izvrsten staroklas. filolog, znal je pa tudi še 6 novih jezikov. Predno je prišel v Gorico, bil je profesor in dekan vseučilišča Padovanskega in še prej gimn. profesor v Kopru in Trstu (kjer je bil dober prijatelj našemu Koseski-mu. Bolehal je že v Gorici in zgubil tudi skoraj popolnoma vid; l. 1875. se je podal v Benetke, kjer je živel pri prijatlu g. Al. Ebert-u. Učiteljsko kariero je začel pri Jezuitih v Galiciji kot ud tega reda, iz katerega je pa pozneje izstopil. Rodil se je v Tešinu v Šleziji 17. januarija leta 1812. Rajniki je bil odločen katoličan in opiral svojo katoliško vero na trdno podlago bogoslovskih, modroslovskih in vsakoršnih vednosti. Njegovi učenci vedó, kak duh veje iz učitelja izobraženega tako, kakor je bil F. — Svojo lepo knjižnico je zapustil tukajšnjemu centralnemu bogoslovskemu semenišču. Žal nam je, da njegovo truplo ne počiva v naši zemlji; ali spomin